

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

# UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

## Vsem članom, učiteljskim društvom UJU!<sup>1</sup>

VI. glavna skupščina UJU nam je poverila dolžnost, da vodimo posle celokupnega učiteljstva, združenega v UJU.

Med tem ko smo to dolžnost sprejeli, smatramo za potrebno obrniti se na vse tovariše in tovarišice s pozivom na skupno in koristno delo za šolo in naš stan.

Naša želja je, zbrati v našem Udruženju vse učiteljstvo. Politično prepričanje naj ne loči učiteljstva od skupnega dela, isto naj se grupira tako kot zahteva dobrobit stanu in dobrobit šole. Skušali bomo ublažiti koren partizanstva in v lojalnem in skupnem sodelovanju vseh nas dati Udruženju več moči (a samim sebi več ugleda in respektiranja od strani oblasti) ter na ta način povzdigniti ugled učiteljstva in šole.

Želimo, da se v naših vrstah čujejo vsi iskreni glasovi, da se izkoristi sodelovanje vseh učiteljskih, moči potrebnih Udruženju in pričakujemo od vseh odkritosrčnosti pri delu in energičnega nastopa za učiteljske pravice, ker smo prepričani, da nas bo skupno in odkritosrčno delo zblížalo, okrepilo Udruženje ter nas privedlo v boljšo bodočnost in k večjim uspehom.

Ker ne podcenjujemo nobenega dobrega sveta, želimo, da se čujejo vsa mišljenja in ker verujemo v ljubezen vseh do Udruženja, zato apeliramo na tovarišice(ce):

1. Da se zavzemajo za okrepitev okrajnih učiteljskih društev in privedejo s seboj tudi one, ki do sedaj še niso bili člani.

<sup>1</sup> Narodna Prosveta, št. 63 z dne 22. avg. 1926.

2. Da se pri okr. učit. društvih razpravlja o vseh vprašanjih, ki jih člani iznesejo, oziroma jih jim dostavi Glav. odbor. (Op.: ozir. Poverjeništvo.)

3. Da se dela na to, da prirejajo učit. društva v tem letu kolikor mogoče več prireditev v korist Dijaškega doma v Beogradu in sanatorija v Koviljači (op.: ter Učit. konvikta v Ljubljani in Učit. doma v Mariboru).

4. Da skušajo društva pridobiti tudi izven društva podporne in ustanovne članke UJU.

5. Da vzdržujejo društva potom svojega poverjeništvu kolikor mogoče tesnejšo zvezo s centralo, da bode ista poučena o željah in zahtevah svojih članov ter da se bode mogla zanje zavzemati.

6. Da vsi pripomoremo okrepiti zveze med poverjeništvu med seboj ter med poverjeništvu in centralo z druge strani tako, da bo mogel vsakdo uvideti, da smo složna celota. Občutili se bo enoten duh in enotno razpoloženje medsebojnemu spoznavanju in uspešnemu delu.

7. Da v imenu UJU ne podvzema nikdo nobenih korakov, dokler o stvari ne obvesti Izvršnega odbora UJU, ki je edini predstavnik učiteljstva in ki bo skušal povsod dostojno zastopati želje in zahteve učiteljstva.

8. Da odbori okraj. učit. društev takoj obvestijo poverjeništvo o izpadih kogarkoli napram učiteljstvu in njegovim pravicam, da bode moglo isto pravočasno obvestiti Izv. odbor za primerne protukrepe.

9. Izvršni odbor stoji na stališču, da se organiziranim članom UJU ne sme prizadeati nikakih krivic, kot je to pri nas navada in bo z vsemi silami deloval na

to, da zaščiti pravice svojih članov, pa naj bodo iste ogrožene kadarkoli in od katerekoli strani.

10. Apeliramo na vse neorganizirane tovariše, da pristopijo k svoji stanovski organizaciji kot člani. Kdor je izven organizacije, ne more pričakovati naše podpore. Kdor ni organiziran, kaže malo zanimanja za svoj stan in malodušnost v borbi. Udruženi smo močnejši in če smo složni, bode zmaga gotova.

11. Društva in poedinci naj širijo naš tisk. Naši listi so: »Učitelj« (Beograd), »Popotnik« (Ljubljana), »Nar. Prosveta« (Beograd), »Jedinstvo« (Zagreb), »Učit. Tovariš« (Ljubljana), »Pokret« (Split), »Zerica« (Beograd), »Zvonček« (Ljubljana), »Smilje« (Zagreb). S širjenjem našega tiska pomaga članstvo pokretu in udruženju in mu daje s tem več sile, da vztraja v delu in borbi. Če bi samo vsaka šola naročila vse imenovane liste, imeli bi ogromne uspehe. Potrebno je delovati na to, da se knjige za otroke in učitelje, izdane v Ljubljani in Zagrebu čitajo v Srbiji, Vojvodini in Črni gori in obratno; treba je na ta najboljši način pripravljati duhovno edinstvo, ki se o njem tako mnogo govori — a tako malo zanj dela. Učitelji naj započnejo to pot s svojim delom in to bo vzpodbuda tudi za druge.

Delovati se mora na to, da naročajo naše borbene stanovske liste tudi osebe izven organizacije. Vsakdo naj vidi, da je naša borba samo borba za naše pravice in za ugled šole in učiteljstva.

12. Apeliramo na člane, da vse svoje spore razpravljajo mirno in se varujejo javne polemike, ki zelo škoduje učiteljskemu ugledu. V takih slučajih naj se članstvo obrača na častni sod, ki naj se

ga ustanovi pri vsakem okrajnem društvu. Člani se morajo pokoriti odločitvam častnega sode.

13. Naša organizacija je močna, a postati mora še številnejša, močnejša in bolj respektovana. Moč organizacije je odvisna od zavesti članstva, od ljubezni istega do skupnega dela, od želje vsakomur pomagati in od iskrenega sodelovanja, da se vse dovrši v bratski slogi in dogovoru. Kjer je dobra volja, ljubezen do dela in sloga tam se vse doseže. Pogreški nehoti storjeni se dajo popraviti; politična strast in partizanstvo pa ruši vse kar je dobro.

Ako bode članstvo razumelo naše naloge in nam pomagalo pri delu, potem morejo vsi tovariši računati na to, da bo Glavni in Izvršni Odbor storil vse za interese in dobro stanu, ki mu pripadamo, šole in naroda, ki mu služimo, da se bo potem vsak član v naši zajednici čutil močnejšega, varnejšega, samostojnejšega in srečnejšega. Uredil bo, da že enkrat prenehajo prepiri v naši skupni hiši, da bodo obvarovane naše pravice, a izgubljene, da bodo povrnjene, da se ne bo noben posel, ki se tiče nas, reševal brez nas. Skušal bo urediti, da se med našim stanom izgladijo nesoglasja, da po nas ne bo mogel udarjati nikdo, ker bo vladala enodušnost za delo in za naš stan.

Apeliramo na tovariše in tovarišice, da skušajo z vsemi silami okrepiti moč Udruženja. Zvežimo z ljubeznijo in delom vse učiteljstvo, da bomo zamogli svoje delo kronati z uspehom in da bodo lahko poznejše generacije uvidele, da je bilo naše delo koristno stanu in šoli.

Vsem tovarišem in tovarišicam pošiljamo svoj iskren tovariški pozdrav.

Predsednik UJU:

Vlada K. Petrović.

Tajnik:

Jovan Milijević.

Podpredsednika:

Jelisava Vavra, Tihomir Kostić.

Člani Izvršnega Odbora: Petar Vuksanović, Mihailo Stanojević, Vujica Petković, Danilo Džordjević, Milutin Stanković, Anta Mladenović, Matija Ljujić iz Beograda, Pavle Flere, ref. min. prosv., Stevan Tinčor iz Zemuna. Člani Širjega Glavnega Odbora: Poverjeništvo Beograd: Milan Popović, Toma Kostić iz Beograda, Milan Smiljanić, učit. iz Zaječara, Todor Dimitrijević, učit. iz Gostivara, Djoka Petrović, sr. nadz. iz Nov. Sada. Poverjeništvo Zagreb: Josip Skavić, prof. učit. iz Zagreba, Anton Tunkl, Jelisava Vavra, Joca Milojević, Blaž Stetić iz Zagreba. Poverjeništvo Ljubljana: Andrej Skulj, sr. šol. nadz., Josip Kobal, str. učit. iz Ljubljane, Anton Gnus, šol. ravn. iz Dola pri Hrastniku, Anton Hren, šol. upravitelj Studenci pri Mariboru, Josip Lapajne, šol. upr. Cerklje pri Kranju. Poverjeništvo Sarajevo: Nedeljko Lazarević, Izaije Mitrović (Priedor), Ljuba Jovanović, Milan Sučević, učit. iz Sarajeva. Poverjeništvo Split: Dinko Vitović, Antun Kačić, Novak Krešimir (Šibenik), Tanazije Kolarji in Hinko Urođenović. Namestniki Izvršnega Odbora: Dušan Milutinović, ref. min. prosv., Velja Dimitrijević, Djura Rančić, Bora Djordjević, Miladin Cvijović, Cveta Mitrovićeva, uč. iz Beograda. Namestniki Glavnega Odbora: za Pov. Beograd: Dušan Prica, sr. šol. nadz. iz Bečkereka, za Pov. Split: Ivo Mitrović, za Pov. Ljubljana: Ivan Dimnik, za Pov. Zagreb: Anton Srnić, za Pov. Sarajevo: Gligorije Jerić. Nadzorni Odbor: Jova Jakovljević, Filip Tošović, Boža Radulović, Jūljana Gmizovića, Steva Ivković, Jela Ivanovića, uč. iz Beograda. Zamenici Nadz. Odbora: Milan Stanković iz Beograda, Dušan Djordjević iz Beograda, Jovan Dapčević s Cetinja.

## LISTEK.

### Delovanje Podmladka Rdečega Križa v naši državi.<sup>1</sup>

Glavni Odbor Podmladka Crvenoga Krsta u šk. godini 1924/25 nastojao je da se rad u organizovanim školama što više razvije i da se uspostavi čvrsta veza između Gl. Odbora i tih škola. Zbog neposrednog saobraćaja rešeno je da se Glasnici ne šalju preko Oblasnih Odbora, kao pre, nego direktno školama. Tim je olakšano obl. odborima da oni mogu da razvijaju sa svoje strane jaču akciju za organizovanje škola, koje još nisu pristupile organizaciji, a kod organizovanih škola da pobuđuju veću delatnost.

Svoje raspise u izvesnim slučajevima šalje Gl. Odbor sa Glasnikom školama neposredno. Isto tako i obrasce i uputstva za rad, a od njih dobiva razredne karte kojima javljaju upis u organizaciju, i polugodišnje izveštaje. Po tim polugodišnjim izveštajima vidi se celokupan rad na izvođenju programa Podmlatka C. K. u nekoj školi i pregled prihoda i rashoda kao

<sup>1</sup> Ovaj godišnji izveštaj poslat je Glavnom Odboru Društva Crv. Krsta, Beograd i Ligi Društava Crv. Krsta, u Pariz.

i imovina svakog pojedinog odeljenja. Pored novih razrednih karata i polugodišnjih izveštaja, Gl. Odbor je u šk. 1924—25 godini uveo i dačke članske karte, koje dobiju svi članovi Podmlatka čim se prijave da pristupaju našem pokretu. Na kartama je ukratko iznesen program Podmlatka C. K. i u njih se unose dodatci o članarini, težini i visini člana. Karte služe kao legitimacije, a svake se godine zamenjuju novima.

I prošle godine, kao i pre, u školama se provodila higijenska pravila »Borbom za Dobro Zdravlje«, koje je obrasce Gl. Odbor u dovoljnoj količini štampao i slao svima članovima do četvrtog razreda srednje škole.

Da se nastavnici upoznaju sa idejama i radom Podmlatka C. K., Gl. Odbor je izdao i razaslao svima organizovanim školama brošuru: »Ciljevi i Metode Podmlatka Crvenoga Krsta«.

Glasnik je štampao od početka šk. godine u 20.000 primeraka i svakoj je školi slat na 10 učenika po jedan primerak, a od maja 1925 izdaje se u 10.000 primeraka i šalje se svakome razrednome odboru po jedan primerak besplatno. Ova restrikcija izdavanja Glasnika izvršena je zbog prevelikih troškova oko izdavanja i malog broja pretplatnika.

U prošloj šk. godini znače Podmlatka C. K. dobivali su samo članovi Odbora Podmlatka i to besplatno. Po želji

mnogih škola da se značke daju svima članovima Gl. Odbor je rešio, da značke mogu nositi svi članovi, ali pošto bi to bio veliki izdatak za Gl. Odbor kad bi se one delile besplatno, rešeno je da se prodaju po ceni stajanja.

Da bi se u celoj državi jednoga istoga dana pretresala pitanja o radu Podmlatka i manifestovale njegove ideje Gl. Odbor je rešio da se kao dan Podmlatka uzme praznik Ujedinjenja 1. decembra svake godine. Toga dana imaju članovi da se sastanu u svojim školama, iznesu bilans svoga prošlogodišnjeg rada, da stvore definitivni program za novu šk. godinu i da učine nešto za svoje dužove, koji u nečem oskudevaju.

Da bi se ideja Podmlatka širila među đacima, Gl. Odbor je rešio da se za šk. godinu 1925/26 izda dački kalendar P. C. K. Kalendar je štampao u 30.000 primeraka i rasposlat svima školama u državi da se rasprodaje.

Kako su članovi Podmlatka C. K. dužni sami da zarađuju sredstva, kojima će plaćati članarinu i činiti dobra dela, Gl. Odbor je naročitu pažnju posvetio osnivanju radionica Podmlatka C. K. uz škole. Upravitelj Učit. Škole iz Aleksinca i urednik Radne Škole, g. J. Jovanović obišao je po želji Gl. Odbora radi organizovanja radionica Podmlatka Skoplje, Niš, Vranje, Kragujevac i Leskovac. Najveća

smetnja osnivanju radionica, bila je što nije bilo učitelja, koji bi znali predavati deci ručni rad. Da bi se tome nedostatku došlo do kraja, Gl. Odbor je pomagao i radio na osnivanju tečajeva ručnoga rada za učitelje u Aleksincu, N. Sadu, Zagrebu, Ljubljani i Sarajevu. Tečajeve su organizovali Obl. Odbori dotičnih mesta. Samo u Aleksincu, gde nema Obl. Odbora, brinuo se o tečaju Mesni Odbor, odnosno upravitelj Učit. Škole g. J. Jovanović. Tečajevi su održani za vreme ferija od 6. jula do 14. avgusta, a sudelovači su se izdržavali o svom trošku Gl. Odbor snosio je troškove honorara nastavnica tečaja i režijske troškove, a Obl. Odbori većinom su se brinuli da nabave materijal potreban za radionice, da ne bi učitelji morali iz svojih sredstava i to nabavljati. Ministarstvo Prosvete odobrilo je ove tečajeve i izvestilo nas da nam je za njih stavljena na raspoloženje subvencija od 50.000 Din. Ova je odluka, žali Bože, drugim jednim rešenjem poništena. Tako je Gl. Odbor C. K. izdao za izdržavanje ovih tečajeva 66.418 Din iz svojih sredstava. Liga Društva C. K. iz Pariza pomogla je održavanje ovih tečajeva sa 326 dolara (18.582 Din) iz Rokfelerovog Fonda. Utrošeno je prema tome svega 85.000 ne računajući tu troškove oblasnih odbora. Učitelji su na tečajevima izučavali one zanate, koje mogu predavati u svojim školama i u radionicama Podmlatka i to:

Vse šolske knjige in druge šolske potrebščine ima v zalogi knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Zahtevajte cenike!

## Vsem članom UJU — Pov. Ljubljana!

**Razčiščenje stališča ožjega sosveta do protekcionizma po političnih strankah. — Za vzpostavitev stanovske in službene morale. — Odločna sredstva proti kršilec stanovske discipline: Javna obsodba strankarskega protekcionizma!**

Ožji sosvet Poverjeništvu UJU Ljubljana je sklenil na svoji seji dne 12. sept. t. l. objaviti sledeče sklepe:

### APEL NA ČLANSTVO!

Zadnja leta se je tudi pri nas udomačil običaj, da se učiteljstvu in drugim javnim nameščencem podeljujejo službene mesta ter se jih često uradno premešča po intervencijah političnih strank. Seveda ne pridejo pri tem toliko strokovni vidiki v poštev, ampak pred vsem politično strankarski. S takim postopanjem se učini trajno veliko zlo:

1. Občutno se škoduje javni upravi, torej tudi šolstvu.

2. Upliva kvarljivo na vsako posamezno kategorijo javnih nameščencev ter širi neznačajnost ter stanovsko in službeno nemoralno med vsem uradnim.

3. Tudi posameznim političnim organizacijam ne donša prav nikakih trajnih koristi, ampak občutno škodo. Saj sledi za vsako tako dejanje omenjeni običaj reakcija. Tako postopanje naravnost odbija dobre in res značajne pristaje in somišljenike od političnih strank ter jim jemlje veselje do vsakega kulturnega in tudi strankarskega političnega dela.

UJU poverjeništvu Ljubljana hoče postaviti vse svoje sile, da čimprej odpravi to raketno polupreteklek in deloma še sedanjega časa, vsaj med članstvom svoje organizacije.

Opozarjamo, da je ožji sosvet UJU na svoji seji dne 12. septembra t. l. sklenil odpraviti uvodoma omenjeni običaj na ta način, da bo brez ozira na osebo in upliv, ki ga zavzema v javnem življenju vsakrati kršitelj organizacijske discipline, izključen iz organizacije ter da se njegovo ime z naslovom stranke vred, katere se bo poslužil — objavi v stanovskem listu.

Premeščenja po § 71. naj se omeje samo na resnične službene potrebe brez vsake primesi strankarske politike.

Praviloma naj se nikogar ne preme-

**ZA POVERJENIŠTVO UJU LJUBLJANA** dne 12. septembra 1926.

Andrej Skuli, poverjenik. Anton Hren, podpredsednik. Josip Kohal, tajnik.  
Rado Grum, blagajnik. Ivan Dimnik, urednik UT.  
Člani: Ciril Hočevar, Krog. Josip Lapajne, Cerklje. Rudolf Mencin, Prevalje.  
Anton Mervič, Ribnica. Ljud. Musek, Ptuj. Robert Plavšak, Trbovlje.  
Josip Ribičič, Rakek. Ljud. Šijanec, Razvanje.

## Spoznanje prihaja.<sup>1</sup>

Mesec julij zaznamuje za javne nameščence v Sloveniji novo etapo. Udarci vlade z redukcijo draginjskih doklad sigurno veliko pripomore k hitrejšemu razvoju.

Dva nova pojava imamo v Sloveniji, ki jih moramo beležiti ne samo kot kronisti, temveč kot propagatorji strogo stanovsko-strokovne borbe. Naše slovensko učiteljstvo je na občem zboru v

<sup>1</sup> Jugoslovanski Železničar, glasilo Pokr. Udruž. jug. narodnih železničarjev v Ljubljani, dne 13. VIII. 1926 št. 13.

modelovanje, kartonažu, knjigoveštvo, pletarstvo, početke stolarstva i rezbarstva, bojadisanje vaza i reliefno pravljenje mapa. Osim stručnoga rada na tečajevima su držana teoretska predavanja o ciljevima i metodama rada u Podmlatku D. C. K. Tečajev je pohađalo 164 nastavnika osnovnih, srednjih i građanskih škola.

U šk. godini 1924—25 Gl. Odbor je poslao ove pomoći: Učiteljskoj Školi na Cetinju za uređenje radionice Podmlatka C. K. 3.000 Din, Bogosloviji na Cetinju za nabavku alata za kartonažu i knjigoveštvo 3.000 Din, Obl. Odboru Podmlatka C. K. u Bitolju za popunjavanje radionice 3.000 Din, Obl. Odboru u Skoplju P. C. K. za proširenje radionice i za nabavku novog alata 6.000 Din, Il. Muškoj Gimnaziji u Beogradu za uređenje igrališta 10.000 Din, Prvoj Dekliškoj Osn. Školi u Mariboru za nabavku šivače mašine 500 Din, za uređenje radionice Podmlatka C. K. u Krčevini, Lajtersbergu kod Maribora 3.000 Din, Podmlatku Crvenoga Krsta u Kumanovu odobreno je za uređenje igrališta 3.000 Din, a onome u Učit. Školi u Pirotu 5.000 Din.

(Dalje prih.)

sti brez predhodne objektivne disciplinarne preiskave.

Ko to sporočamo v zmislu sklepa ožjega sosveta z dne 12. septembra t. l. vodstvom vseh političnih strank, izjavljamo obenem, da smo pripravljeni braniti pravice vsakega posameznega člana vselej in proti vsakomur z vsemi dopustnimi sredstvi. Prav tako pa nočemo nikogar ščititi, ako se je pri izvrševanju svoje službe tako pregrešil, da morajo slediti posledice.

Kot pravilno in legalno pot smatra ožji sosvet za vsakega discipliniranega člana, da se v vseh službenih zadevah obrača službenim potom na pristojne oblasti, v osebnih, zlasti namestitilnih zadevah na svojega zastopnika v namestitilni komisiji, v vseh ostalih pa na poverjeništvu UJU potom svojih okrajnih učiteljskih društev.

### IZJAVA.

Sedmorica članov UJU se hoče v popolnem nasprotju s pravili uveljavljati z nekim »akcijskim odborom« ki se predstavlja kot zastopnik opozicije v poverjeništvu UJU Ljubljana.

Ta je razposlal preko svojega poverjeništvu dopis na »Izvršni odbor UJU v Beogradu« in na vsa poverjenišтва UJU, predstavljajoč se kot edino pravi tolmač mišljenja patriotskega učiteljstva.

V kolikor so posamezni člani poverjeništvu Ljubljana žaljeni na svoji časti po vsebini omenjenih dopisov, si pridržuje poverjeništvu pravico, da bo storilo posebne ukrepe.

Ožji sosvet pa mora v obrambo stanovske discipline na tem mestu javno najodločneje obsoditi tak način uveljavljanja opozicionalnega mišljenja, ki hoče slabiti stanovsko edinstvo in notranjo silo organizacije, posebno ker ni v sedanjih novi smeri nobene točke, ki bi ji mogla lojalna opozicija ugovarjati, in ji tudi ni v nobenem oziru vzeta možnost uveljavljati se na legalen način.

## Šolske razstave.

(Dalje.)

V vsaki razstavi se je videlo, kako spreten je učitelj v besedi in koliko se utopi v risarsko pot. Rečeno v — b e s e d i, ker učitelj ne popravlja z drugim učencu, posebno ga je upotiti v razmerja. V tem bo videl učenec tudi v težjih rečeh, da mora na pot izpopolnjevanja, ne pa, zanašajoč se na učitelja, da gleda okoli sebe in moti druge.

V splošnem odseva iz razstav prav lepo učiteljev prostor med risarsko učno uro — ne sedi za mizo in ne narekuje, kažoč s palico na tablo, sedeč na stolu, ampak njegov prostor je med klopni, zdaj tu zdaj tam: kaže učenecem nepravilnosti, spravlja radirke v kot, ker nekateri več zbrisejo kakor narišejo, primerja osnutek z naravnim predmetom, ker velikokrat ne riše učenec po naravi, ampak po — svoji glavi, ker se mu ne ljubi toliko vpreči možgane, da bi malo presodil in predmet iz narave počiva nekje pod klopjo... Ko pobere, primerja — ej, res uvidi, da jo je prav pošteno zapeljal.

Med splošnosti moramo tudi omeniti snago, katera preveva vse izdelke, od najnižjih do najvišjih razredov, katera je zlatá vredna. Ali poznate nekatere, kateri tako-le prst v usta, pa hajdi po pa-

vorilo se je tudi o samostojnem nastopu v zakonodajna tela itd.

Oba omenjena sklepa sta značilna. Učiteljstvo je v svojem UJU stalo ob strani od l. 1919. Udarci so padali tudi po učiteljstvu, vendar so zagovorniki takozvanega naprednega in kulturnega programa imeli društvo trdno v svojih rokah. Vodstvo ni bilo dostopno nikakim predlogom o stanovskostrokovni borbi. Deklaracija kaže nova pota! Vemo, da morajo slovenski učitelji izbojevati ta boj tudi še na glavni skupščini za vse učiteljstvo države, uverjeni pa smo, da zmaga, ako se točno držijo sedanje poti.

Tudi Osrednja Zveza od l. 1919 nekako hira. Razna društva javnih nameščencev stoje ob strani iz raznih vzrokov, ki jih pa za danes ne bomo razmotrili. Četudi je sklep o izstopu iz raznih oblih društev zelo težak in pri danih razmerah celo v Sloveniji težko izvedljiv, je vendar nepobiten dokaz, da Osrednja Zveza resno dela za osamosvojitve javnih nameščencev. Tudi tukaj mora slediti uspeh, ako javni nameščenci enotno vztrajajo na začrtani poti.

Zakaj to navajamo? To vprašanje narekuje odgovor točen in jase! Nismo mogli razumeti stremjenja in dela UJU zadnja leta, ker kot stanovskostrokovna organizacija imamo točno določeno program, tudi večkrat nismo mogli razumeti nastopov Osrednje Zveze in Glavnega Sa-

## Energičen nastop učiteljstva Ptujkega učiteljskega društva.

**Razčiščenje stališča do političnih strank in kulturnih društev. — Učiteljstvo mora biti solidarno z ostalim državnim uradnim. — Za sindikalno podlago strokovnih organizacij.**

(Resolucije in njih utemeljitev, sprejete na zborovanju Ptujkega učiteljskega društva dne 11. IX. 1926.)

Posamezne dežele so nas pred prvatom izmoghavale in s hudimi boji smo si priborili kake drobtinice.

Takrat ni imelo potrebe favorizirano uradništvo iskati stikov z nami, ker smo jim bili mi po vrednosti drugovrstni, oni pa so bili izvrševalni organi nekdanjega vladnega terorja.

V agrarni državi kot je naša, je pa uradništvo padlo na veljavi. Tedaj šele ni bilo več zapreke glede podržavljenja nas učiteljev, ki smo med ljudstvom samo podrobni delavci prosvete. Vsi so živeli tudi v pričakovanju, da bomo širili politiko v smislu vladajočih strank in jim pripravljali udobne stolčke.

S podržavljenjem po sedanjih izkušnjih sicer nismo mnogo pridobili, vendar v boju za obstanek se je število nas znatno pomnožilo in če bomo solidarni kot so v drugih državah drž. nameščenci, bo tudi vlada prišla do spoznanja, da brez nas ne pojde.

Bogatino zakrke srce pri obloženih mizi za vse one, ki so potrebni in lačni. — Nekaj sličnega se je zgodilo z nami. — Inteligentno uradništvo pač ne more slediti na slepo. Posebno ne moremo slediti onim, ki ustvarjajo le nekaj korit za one, ki jih neobhodno potrebujejo, ostali pa naj stradajo.

Redukcija plač je danes neupravičena, ker je izkoriščanje bednega.

pirju! Ja, vse vrste učenjaki se dobe! Koliko je bilo treba, da se jim je tudi to dopovedalo, da naj ne bodo preveč praktični, ker vsaka stvar ima tudi svoje meje! Vidi se, da so bile še posebej umite roke pred vsako risarsko uro. Risba, bodi še tako skrbno izdelana, pa zamazana, je brezdomno zapostavljena. Tudi tiste površnosti in naglice ni, katera je že v učenčevi naravi, kajti vse priprave so prižgale v učenču tisto znanje, katerega stavimo med predpogoje, katero obudi ljubezen do izvršitve same, da postane učenec že kar nestrpen, čaka prilike, da mu dovolimo začetek dela, kjer začne prelivati obrise, vlagati življenje in popolnost.

Ne vidimo skladov risb, kar potrjuje pravilno razumevanje — učitelj ne tehta del po kvantiteti, ampak po kvaliteti, torej malo, a tisto natančno, popolno in snažno. Učenec se mora učiti, ne več samo metati iz sebe, posebno od tretjega šolskega leta dalje. Tuintam je še nekaj površnežev, kateri se bolj težko spravijo v strugo. Imamo tudi učenca, kateri niso še dobro prijeli dela v roko, pa je že izvršeno — seveda, kako! Pri takih je naša naloga, da mu pokažemo vse nedostatke, da uvidi, damo mu pa, če je nadarjen, bolj natančneje stvari izpeljati, da ga zastavljajo številna merjenja, ki so vajeti. Po izvršenem pa zopet stroga poprava, kolikor je ni dosegla vmesna

veza javnih nameščencev. To je bil tudi vzrok, da je naše društvo sicer od slučaja do slučaja v stiku z Glavnim Savezom, vendar tesnejše sodelovanje ni bilo mogoče. Vzrok — neenotna pravila, neenotni pogledi v nalogah, delu, taktiki in cilju stanovskostrokovnih organizacij, kakor smo si jih vstvarjali jugoslovanski železničarji.

Imamo vtis, da je prišlo spoznanje za vse javne nameščence. Na delu so tovariši javni nameščenci vseh panog, iščejo izhoda, novih poti iz sedanjega obupnega gmotnega in duševnega stanja javnih nameščencev v naši državi. In če pri tej priliki povemo jasno in javno svoje mnenje, naj se isto ne vzame kot pouk. — **Naše mnenje je: vsi javni nameščenci v nepolitična strogo stanovskostrokovna društva iskreno in požrtvovalno, potem je izvedljivo vse!**

Pravila je pot, po kateri usmerja svoje korake slovensko učiteljstvo, pravilna je pot, na katero poziva Osrednja Zveza. Naše Udruženje pozdravlja to pot in pričakuje s polnim zaupanjem, da ni daleč več čas, ko stojimo vsi javni nameščenci združeni v enotnih stanovskostrokovnih organizacijah, pripravljeni in sposobni za boj za pravico in poštenje. Takrat tudi zavladajo druge razmere v upravi in uradih, prestaneta beda in pomankanje med javnimi nameščenci. Za doseg tega cilja na delo in uspehi je siguren!

Naša organizacija je res pred vsem stanovskega značaja, v zadevi kruha pa se mora in corpore priključiti najširši organizaciji, t. j. Osrednji Zvezi drž. nameščencev. — Na sindikalni podlagi bi morale pravzaprav tvoriti vse stanovske organizacije poseben Savez za skupne zadeve.

Ne smatramo za potrebno, da bi pristopili k centrali v Ljubljani, ker imamo v Ptuj podružnico pod imenom: Društvo javnih nameščencev in smo ptujski učitelji itak po večini že njeni člani. — Ptujskemu društvu plačujemo letno le 5 Din, a Ljubljana je dražja. —

Dalje bo treba imeti pri podružnicah, kakor pri centrali zastopstvo, ki bo odgovarjalo številu članov iz naše organizacije. Nas pa je največ.

Glede pretenj, da bomo izstopili iz vseh društev, moramo zavzeti umerjeno stališče in ukrepati šele po ugotovitvi, da smo vsi javni nameščenci edini vsaj v zadevi kruha, pred vsem naši bratje na jugu, pri katerih vladajo drugačne razmere.

Marsikomu, zlasti neklasificiranemu je solidarnost neljuba, če se je preril do korita, ki mu več nese, kot če bi legalnim potom ali po opoziciji dosegel skromen paberik na rednih dohodkih.

Le v edinstvi je moč in potem bodo naše pretnje kaj zalegle.

radi zaposlenosti z vsem razredom — toda previdno, da ga dvignemo, ne pa potopimo!

### Sreska šolska razstava.

Vsako leto zahteva svoje utrjevanje, preosnov, približevanje k popolnosti, ker je tisti nemirliji zdravnik, ker se skuša vedno globlje zavrtati v učenčevu dušo, ga razumeti, obenem pa izklesati pot, po kateri ga dovede čimprej in čimlažje v razne stopnje izpopolnjevanja. Sto ljudi — sto misli!

Učitelji imajo poleg običajnega še svoj posebni študij, bodisi o učenču ali podavanju učne snovi kateregakoli predmeta, grade zelo obsežne teorije, iz katerih izluščijo v praktičnosti le drobce. Ali ne prestrašijo se malenkosti, katero so nazvali kristal, ampak hite po svoji poti dalje — ni se čas ozirati, ker čas je drag, in tako prilagajo počasi kristal h kristalu: kadar jih imajo že precejšnji sklad, jih zopet preberejo in obrusijo. Tako stopajo počasi, strogo pretehtano naprej za dobrobit izpopolnjevanja.

Kaj hoče tak poedinec, če se zapre med štiri stene učilnice? Imamo jih veliko, kar so potrdila dela. Izgubili bi se, utonili, ne da bi imeli drugi, nevešči kaj od njih. Beseda in dejanje — kaka razlika!

(Dalje prihodnjič.)

== Šolski upravitelji in upraviteljice, naročite šolske potrebščine pri Učiteljski tiskarni! ==

Politične organizacije nas neobhodno potrebujejo in se bodo bale izgubiti svoje privržence, glasove in delavce, če popolnoma izprežemo. Gotovim strankam bi bila naša politična desertacija zopet nad vse dobrodošla. Tudi to moramo vpoštevati!

**Pasivno volilno pravico so nam itak vzeli in vržimo jim tja še aktivno pravico** in zopet le pod pogojem, da smo edini. Pričakovati moramo, da bodo med nami gotovo stavkokazi, katerim bo stranka in po njej pridobljeno korito več od solidarnosti.

Vsekako pa naj pridejo karitativna in kulturna društva šele zadnja na indeks, kajti ogabna politika in narodni interesi ter prosvetno delo naj se ne postavljajo v isto vrsto.

Cankar opisuje mater, ki vleče voz po klanecu navzgor. Otroci sede v vozu in jo bijejo, preden dospe na klanec, se zgrudi pod udarci in umre. A to mater je sram celo umreti, ker ni dosegla vrha, čeravno ji to narekuje njena neskončna ljubezen do svojih otrok.

Mi pa bomo najbrže prej omagali in bomo porinili voz po klanecu navzdol, naj

se pobije vse, če ni drugače mogoče in če to hoče modra — vlada, ki nam reže kruh.

Po tej utemeljitvi so bile skoro soglasno (izvzemši en glas) sprejete sledeče resolucije:

1. Učiteljsko ptujskega sreskega poglavarstva se bo brez izjeme včlanilo pri domačem društvu državnih nameščencev.

2. Odobravamo, takojšnji izstop iz vseh političnih in športnih društev pod pogojem, da se vsi javni nameščenci v državi brezpogojno pokore sklepu.

3. Iz kulturnih in karitativnih društev izstopimo v skrajni sili in če bo splošna solidarnost zagotavljala uspeh.

4. Osrednja Zveza naj pritegne v boju za kruh tudi organizacije zasebnih uradnikov, ki so ali pa bodo v doglednem času z nami vred prizadeti po redukciji plač.

5. Prouči naj se tudi uspeh za slučaj splošne absentacije pri prihodnjih drž. volitvah.

6. Osrednja organizacija drž. nameščencev naj združi na sindikalni podlagi vse strokovne organizacije svoje vrste.

## Učiteljska Samopomoč.

(Poročal tov. Ivan Kocijančič na obnem zboru dne 18. julija 1926 v Celju.)

(Dalje.)

### Naložba.

Vsa društvena imovina — razen inventarja — kakor tudi več razpoložljivi denar je bil varno in plodonosno naložen v sledečih denarnih zavodih in podjetjih:

1. Hranilnica in posojilnica Učit. konvikta v Ljubljani, hranilna knjižica štev. 558 — 43.601.85 Din.

2. Hranilnica in posojilnica Učit. konvikta v Ljubljani, hranilna knjižica štev. 535 — 20.385.50 Din.

3. Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani, hranilna knjižica štev. 2624 — 30.175 Din.

4. Učiteljska tiskarna v Ljubljani kot posojilo 8.473.83 Din.

5. Poštna hranilnica, podr. v Ljubljani, na čekovnem računu 5500.87 Din.

6. Deležne vloge a) pri Hran. in posojilnici Učit. konvikta Ljubljana 25 Din,

b) pri Učit. tiskarni v Ljubljani 250 Din, c) pri Tvornci učil v Ljubljani 200 Din, skupaj 475 Din.

7. Dolg pri članih: 3 posmrtnine 28.875 Din in višje dolg okroglo 5991.14 Din, skupaj 34.866.14 Din

Poleg tega znaša vrednost društvenega inventarja 2121.81 Din.

Današnje denarno stanje bi bilo 145.600 Din. Dolga ni nič.

### Pregled računskega poslovanja.

Blagajniške knjige, računske zaključke za l. 1923., 1924. in 1925. z vsemi prilogi so pregledali računski pregledovalci 22. februarja 1924. 6. januarja 1925 in 24. januarja 1926. O tem boste slišali še posebno poročilo. Vsakokrat so našli vse v redu.

(Dale prihodnjič.)

## Splošne vesti.

### IZJAVA.

Med članstvom se vedoma in hotoma razširjajo neresnične trditve, da Učiteljski Tovariš noče sprejeti dopisov, ki jih pošilja takozvano opozicionalno tovarištvo.

Izjaviti moramo, da so vse te trditve neresnične.

Uredništvo Učiteljskega Tovariša ne odloča samovoljno o odklonitvi dopisov, proti katerim obstojajo pomisleki, temveč predloži vse take dopise vedno poverjenstvu. Odločno moramo povdariti, da doslej ni došlo takih dopisov izvzemši onih, ki jih je poverjenstvo oddalo razsodišču z ozirom na znano stališče in onih od »akcijskega odbora«, ki jih je poverjenstvo na svojih sejah ožjega sosveta dne 3. avg. t. l. in 12. septembra t. l. soglasno odklonilo, ker »akcijskega odbora« ne pripozna.

**Za Poverjenstvo UJU Ljubljana,**  
dne 13. septembra 1926.

Andrej Skuli,  
poverjenik.

Josip Kobal,  
tajnik.

— **Učni načrt za osnovne šole.** Pretečeni teden se je mudil v Ljubljani in Mariboru referent za osnovno šolstvo iz ministrstva prosvete v Beogradu g. **Pavel Flerè**, ki je imel posvetovanje s sreskimi nadzorniki ljubljanske oziroma mariborske oblasti v zadevi novih učnih načrtov za osnovno šolstvo. Kolikor smo imeli priliko slišati mnenje nadzornikov, je kritika novega načrta ugodna. — Slejkoprej stojimo pa na stališču, da bi pri sestavi učnih načrtov moralo sodelovati tudi učiteljsko potom domačih, sreskih in oblastnih učiteljskih konferenc.

— **Prvi izkaz članov** je poslalo okramo učiteljsko društvo za **ormoški** okraj. Čast, komur čast! Ostala društva posnemaite!

— **Redukcija uradništva.** Listi poročajo o predstojecih novih redukcijah državnih nameščencev, ki jih je napovedal prosvetni minister Trifunović. V njegovem resoru bodo redukcije tudi najobsežnejše. Od sedem odeleni tega ministrstva bo ukinjenih pet, tako da bosta ostali samo dve. Učitelji, ki se nahajajo v službi ministrstva prosvete, bodo premeščeni na učiteljska mesta v notranjosti države.

— **Italija proti neitalijanskemu šolstvu.** Italijanska vlada namerava s l.

oktobrom ukiniti nižje razrede vseh manišinskih šol v Italiji ter jih nadomestiti z italijanskimi. V prvi vrsti nižje razrede nemške realke v Bocnu, nižje razrede v Vidmu in slovensko učiteljske v Tolminu, ki bo popolnoma ukinjeno. Učne moči, ki razpolagajo z zadostnim znanjem italijanščine, bodo postavljene na mesta za slovenski hrvatski in nemški jezik, med tem ko bodo ostale umirovljene oziroma odpuščene.

— **† Fran Črnagoj**, šol. uprav. in nadzornik za šolske vrtove v pok. V torek ponoči je umrl v ljubljanski bolnici tov. Fran Črnagoj. Pokonik je bil zaveden in delaven tovariš ter prijeten družabnik. Deloval je pri mnogih naših stanovskih organizacijah, pri vseh naših gospodarskih podjetjih in tudi izven našega stanu pri nacionalnih in gospodarskih društvih. Stekel si je zelo mnogo zaslug na stanovskem, posebno pa gospodarskem polju. Podrobneje poročilo o njegovem delovanju sledi v prihodnji številki. — Preostali naše sožalje!

— **Izplačila uradniških razlik.** Finančni minister je izjavil novinarjem, da je odredil s 15. septembrom izplačevati dolžne uradniške razlike. Država je dolžna nameščencem okoli 300 milijonov dinarjev. Sedanjemu finančnemu ministru dr. Periču se je posrečilo, da je spravil v to svrhu v budžet vsoto 10 milijonov. Od tega dobi ljub. del. fin. 766.716 Din. za ljub. carin. blag. 39.111 Din in za marib. carin. blag. 9807 Din.

— **Doklade za šolske nadzornike.** »Narodna Prosveta« poroča: V ministstvu prosvete izdelujejo naredbo, ki določa za šolske nadzornike s posebno odgovorno in težavno službo specialne doklade, najmanj 1000 Din mesečno. Minister prosvete bo na eni prihodnjih sed ministrskega sveta o tem poročal in predložil tozadevno naredbo v odobritev. Finančni minister je na predlog baje že pristal.

— **Šolski muzei v Beogradu.** Beogradsko poverjeništvu Udruženja jugoslovenskega učiteljstva že deli časa zbira predmete za šolski muzei, ki ga otvori v Učiteljskem domu v Beogradu. Za ureditev muzeja je ministristvo prosvete pripevalo s 3000 Din.

— **Vse šolske upravitelje kamniškega in kranjskega okraja, Ljubljane in ljubljanske okolice** opozarjamo na zemljevid, ki ga je izdal Učit. konvikt. Stavite primerne zneske v bodoči proračun za nakup zemljevidov in opozorite svoje učence nanj! Brez zemljevida je uspešni zemljepisni pouk nemogoč! Stane samo 7.50 D.

— **Učiteljski konvikt v Ljubljani.** V gospodarski sklad sta plačala od prodanih smrek tovariša Josip Lapajne iz Cerkelj 945 Din in Anton Vidic iz Velesovega pa 750 Din.

— **Razposlal sem šolam** svoji dve novi pesmarici za srednjo in višjo stopnjo osnovnih šol pod naslovom »Nageljčki«. (Zadnja zbirka je mišljena tudi za nižje razrede meščanskih in srednjih šol). Ker so stroški te izdaje radi prvovrstnega papirja, krasne pisave, solidne vezave in lične zunanje opreme precej visoki, apeliramo na vodstva in na cenj.

## Iz seje ožjega sosveta Pov. UJU Ljubljana

ki se je vršila dne 12. septembra 1926.

### OTVORITEV.

Poverjenik tov. A. Skuli pozdravi navzoče člane in ugotovi sklepčnost. Svojo odsotnost je opravičila ga Godčeva. Zaradi obširnega dnevnega reda prosí, da je vsak član v svojih izvajanjih kratek in stvaren.

### ODOBRENJE ZAPISNIKA.

Tamnik prečita zapisnik 2. seje, ki ga navzoči člani podpišejo.

### TAJNIŠKO POROČILO.

V času od 3. avgusta do 12. septembra je imela eksekutiva 4 posvetovanja. Rešila je nekaj nujnih zadev, za katere prosi odobrenja ožjega sosveta. Razpravljala je o častni zadevi Gangl-Štefe, o raznih člankih, poslanih na uredništvo »Učit. Tovariša«, o dopisih centrale, o poslovniku za referente posameznih odsekov in o okrožnicah, ki smo jih razposlali vsem okrajnim učiteljskim društvom.

K informativnemu posvetovanju 8. septembra t. l. je povabila eksekutiva tudi tov. P. Flereta. Razpravljali smo o vlogah učiteljev iz Primorske, ki prosijo za državljanstvo, došlih na poverjeništvu o osebnih zadevah članstva, o očni učiteljstva, ker se ne vrši enotno, o disciplinski in namestitni komisiji, kojih člane naj voli učiteljstvo samo, o premeščanju po § 71. in o stalnosti po tem §, o sreskih šolskih nadzornikih in njihovi zahtevi po posebnem pavšalu. V teh zadevah je vložilo poverjeništvu posebne vloge na pristojna oblastva. Nadalje smo razpravljali o ureditvi »Popotnika«.

Posebno se je bavila eksekutiva z dvema dopisoma »akcijskega odbora«. Stališče in sklen ožjega sosveta je priobčen v današnji številki »Učit. Tovariša« na drugem mestu.

**Slomškova zveza** želi z našo organizacijo stikov v svrhu ustanovitve enotne stanovske organizacije. Dopis je vzel ožji sosvet na znanje in sklenil nani primerno odgovoriti.

**UJU — poverjeništvu Ljubljana,** dne 14. septembra 1926.

Andrej Skuli l. r.,  
poverjenik

Josip Kobal l. r.,  
tajnik.

### PROSVETNI BIRO.

Na Izvršni odbor UJU — v Beogradu pošljemo dopis glede prosvetnega biro-a s prošnjo za pojasnilo. Članstvo naj se na biro ne obrača.

### DOKLADE ZA ŠOLSKO UPRAVITELJE.

Na oba prosvetna oddelka in Izvršni odbor naj se napravi vloga da se prizna šolskim upraviteljem primerna doklada za odpravljanje upraviteljskih poslov s posebnim ozirom na to, ker so ti danes silno narasli. Vsako delo bodi tudi plačano!

### BLAGAJNIŠKO POROČILO.

Tov. Grum je podal o blagajniškem stanju informativne podatke. Doslej je ugotovil natančno stanje pri »Učit. Tovarišu«. Ustavil je list vsem, ki ga niso plačali. Kadar bo ugotovil še stanje »Popotnika« in »Zvončka«, naj izvrši svoje delo v to določeni odsek. Pove tudi, da je moral poravnati okrog 20.000 Din starega dolga, ki ni bil predviden. Njegovo poročilo vzamejo člani ožjega sosveta na znanje.

### UREDNIKOVO POROČILO.

Ker je odstopil urednik že prei vse članke, ki niso prišli v list, v odločitev poverjeništvu, je poročal tajnik o njih v svojem poročilu. Ožji sosvet je odobril postopanje eksekutive ter pritrdil, da članki ne spadajo v list.

### SAMOSTOJNI PREDLOGI IN NASTVETI.

Zaradi pozne ure preloži poverjenik sporazumno s člani ožjega sosveta nekaj točk dnevnega reda na prihodnjo sejo, na kateri se bo razmotrival večina le delovni program organizacije. Posamezni člani so stavili še nekaj predlogov, tičočih se internega poslovanja poverjeništvu.

Ker se nihče ne javi k besedi, zaključijo poverjenik sejo.

## Naročite 1. številko Zvončka 1926/27.

Pravkar izšlo!

NOVO!

Pravkar izšlo!

## A. Novak: RISANJE s podrobnim učnim načrtom in navodilom za prvih osem šolskih let.

Delo obsega v posebnih ovitkih predloge za I.—II., posebej za III., za IV., V., za VI.—VIII., posebej perspektivo za VI.—VIII. in naposled geometrijsko risanje za VI.—VIII. šolsko leto. Na čelu predlogam je drobna 52 strani broječa knjižica s potrebnimi navodili in podrobnim učnim načrtom za vsa leta osnovne šole. — Cena v močni lepenki opremljeni zbirki z okusnim zunanjim napisom znaša Din 500.—

Novakovo »Risanje« je odobreno od prosv. odd. za Slovenijo ter je neobhodno potrebno učilo za vsako osnovno in meščansko šolo. Da se omogoči nakup znamenitega dela, je založništvo pripravljeno dovoliti učiteljstvu plačevanje v 2—4 zaporednih mesečnih obrokih.

Naročila sprejema: KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, Frančiškanska ul. 6.

Glavni in odgovorni urednik **Ivan Dimnik** v Ljubljani.  Za oglasni del odgovarja **Rado Grum** v Ljubljani.  Izdajatelj: **UJU** — poverjeništvo Ljubljana, odgovarja **Andrej Skulj** v Ljubljani.  Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja **France Štrukelj** v Ljubljani.